

ГАЪЕТЛ6Н ДОНЫС:

Учрежден- нејаслы да организа- тсиясасы	1 т.	6 т.	во
Гражданалы	1-25	7-50	15 ш.
	65	3-75	7-50

Лубрт6дјасыс доныс 30 ур. посны гиж6дја строкаыс.

Газетс6 пощ6 суадыны Редактсиямо веокыда, либ6 пем6 новл6дл6юјас-пыр.

# ЈУГЫД ТУЈ

(СВЕТЛЫЙ ПУТЬ)

Комі Авт. Облаотувса Исполкомл6н да ВКП(б) Обкомл6н газет.

РЕДАКЦИЈАЛ6Н АДРЕС:

Сыктывдинкар,  
Вадорвыя улч, 41 №  
Телефон 56 №.  
г. Устьысолья, Набережная, 41.

Гиж6дјас газет6 кол6 гижны  
6тар лйстбокас, мйчаа.  
Кырымавт6м гиж6дјас оз  
вйлаоны.

ПЕТО 12-6д ВО,

бид лун, суб6тајас6 да  
прачынк м6д-лунјас6-кынчй.

## 66кыдторјасыс, 7ескыдйнысасыс пов7ыны оз ков.

Зумыда, збоја кутч6йсны Став-  
сојузса робочејас да крестана выл  
ол6м доныс. Нын6мыс повт6г, тыр-  
6дл6м6н, сојас6 пуж6м6н боет-  
чысны нај6 бертланы, нещканы  
важ нога, капиталызм-нога овм6слыс  
вужјас6. Колан војаснас мй вер-  
м-н6н жугавл6м, кйс6м овм6сны-  
м6с б6р зонтаны, 6млыны, вай6д-  
ны војнаб6са—вй6д, мук6длатй ве-  
6г воадык воокотны, Воа6с6 уж-  
ным пакал6. Мй ог6 к6с6д к6лтчыны  
важ-вй6. Мй ег веош6р6 револю-  
тсия-дырјй кй6т асыным вйр6с6,  
шыглус6, да мук6д 6кыдторјас6  
вуж6д6 ас-вывтй.

Мй 6былыс к6с6ам вежны чу-  
ж6м6с мулыс, пом6д6 бйр6дам ка-  
питалызм, стр6там сотсиализм-нога  
ол6м. Воа6а воокотјасыс т6д6чы-  
нын. Мй чорыда нуб6дам индустри-  
лизатсия, вуж6дам промышленност-  
с6 выл текнйка-выл6, выл-нога ма-  
шйнајас-выл6. Нуб6д6н6н веж6  
чуж6мыс й 6ктјасл6н. Сенй луны-  
лун јонжыка тыдовтчыны выл-нога  
сотсиализм-нога ол6м6н петасјасыс.

Локтан вйт вонас јеш6д-на пе-  
рыдыкка пондам тувтчыны воа6.  
Кол6м вйт вонас-к6 овм6с кып6д6м-  
выл6 в6лй вй6дма 28,5 мйлард  
шајт, локтан вйт вонас шуб6ма  
СССР-са овм6с лепт6м выл6 вй6дны  
64,6 мйлард шајт-нын. Колан вйт  
вонас мй луктйм капиталнеј вло-  
женејас промышленност паок6-  
д6м-выл6 4,4 мйлард шајт, локтан  
вйт вонас лоб сы-выл6 вй6дма 16,4  
мйлард шајт-нын. 6ктса овм6с  
јенм6д6м-выл6 в6лй вй6дма 15 мй-  
лард шајт, а локтан вйт вонас ин-  
6дма оетны 23,2 мйлард шајт.  
Промышленностл6н продуктсияс,  
т6варјас в6д6мыс содас вйт во-м-  
о6тй 18 мйлард шајтса 43,2 мй-  
лард6а, сй6-к6 лоб кујйм п6в унжык  
војнаб6са-бертй. Тај6 планс6 вын-  
6д6сны партијал6н Ставсојузса кон-  
ферентсия дај 6бетјасл6н сјезд.  
Сйј6 лоб быт ол6м6 нуб6дма, став-  
ным-к6 чорыда кутч6сам ужас да  
оз торкны кыч-к6 ставмуывса ка-  
питалызтјас.

Он-к6 пыдыжык вй6длы да буре  
т6дмав госуларств6ныс кыпт6м6с,  
6отсиализм туј-куча мун6м6с, пер-

вожаныс быт6д-к6 оз тыдав ол6м  
бурм6мыс. Онй мйјан јонак6д 7ес-  
кыд, щыг6м нааныс. Наанс6 6ета-  
лам норман, т6варјас оз-ж6 суа-  
дыны. Нажеткаыс еск6 крестана-  
л6н сод6-да, боетчыс6 ом6ла сур6.  
Та-в6сна кывылван крестана-п6в-  
сын бидоама с6рбмјас6с: пондйм-п6  
б6р катовтчыны важлаыс, тыдал6-  
п6 6бет властыд пйк6 воама, оз-п6  
вермы сйј6 бурм6дны ол6м6с, регид-  
л6, гашк6, војна кыптас да с.в.  
Нора6мјасыс-6дтор 6ктјасын 6нй  
щкыда лйбл6дны гырыс зыкјас, му-  
к6длаас ве6г јона сй6рал6ны, пй-  
нал6ны 6бет влаотт6, чорыда сйј6с  
мыж6дны. Шогмыт6м оорнјас6с,  
6ерт, медвојд6р лед6ны ј6з-п6с6с  
мйјан врајјас, кулакјас. Наны-6д зев  
нйк6д, зев луб6, кор кытјаск6  
мйјанс6 топ6длас.

Мй-в6сна лоны 6кыдторјасыс  
мй унао-н6н гижлйм газетын. С6мын  
ј6зыслы вй6т6д6мыс, тыдал6, зев  
ом6ла мун6. Татыс пощ6 мыж6дны  
мед војд6р партијетјас6с да комсо-  
молечјас6с. Быдлунја уж нуб6д6н  
нај6 ом6ла вй6тавл6дны крестаналы  
та-понда. Кол6 вескыда шуны, б6рја  
кадјасас мйјан агитатсияным, мас-  
саыск6д ужыс чйны. Неп6шт6 ас-  
в6лаб6н, ве6г јачејкаоан торја за-  
данне сет6м-куча мйјан партијетјас  
да комсомолечјас зев дыш-пырыс  
нуб6дны разјасменес6, вй6тавл6м-  
с6. Мук6дыс севоа асныс оз-на г6-  
г6рвоны 7ескыдйнысасыс помкајас-  
с6 дај. Воа6-кежл6 та6ч6 еновтчыны  
некычй оз пощ6.

Вй6тавл6м, т6дм6д6м, масс6веј  
агитатсия кол6 паок6дны, тај6 уж-  
ас быт кутч6ны быт партијетслы,  
комсомолечл6 дај став 6ктса  
воадыс6ныс ј6злы, лыф6дны тај6  
ужс6 быт колана могон. Щ6щ кол6  
јонжыка т6д6чыны раз6дны кре-  
стана-п6с6с асыным газетјас. Тај6  
ужыд могос сулаб6 щ6щ лыф6д-  
оан керкајас, г6рп пел6сјас-воачын.  
Налы торја н6н ковмас бурм6дны  
тај6 вй6тавл6м-т6дм6д6м ужс6. Мед  
бид ужалыс морт т6д6с 7ескыдй-  
нысас помкајас6с да 6дл6моан от-  
салис регыдык бйр6дны, венны 6к-  
кыд торјас6с,

## Германйјасас пролетариятл6н буржуазияк6д ког ч6рз6.

Буржуазия пукт6 став вынс6 топ6дны пролета-  
рият6с, п6дтыны револютсия уж. Сотсиал-демократјас  
66л6м6наыс отс66ны тај6 ужын.

БЕРЛЫН. Мај 24 лун6 пе-  
тис медвоада нумер „Роте Фа-  
не“ кујйм вежон-ч6ж-кежл6  
тупкыл6м-б6рын. Передовитсаас  
„Роте Фање“ артал6 мајса  
прачынкјас-дырјй улчјас-вы-  
лын тышка6м6с6. Мај 1-3 лу-  
на событ6ејас6с6 газет лыф-  
6д6 Германйаын полйтика-бо-  
саыс робочејасыс кыпал6м6с6.  
Тај6 тышјасыс мед чорыд тыш-  
јас Германйаын 1923 воаыс.  
Фабзавкомјас-б6рј6г6н унжык  
робочејасыс гырыс предпрјат-  
ејас-вылын сувтисны паныд  
сотсиал-демократјасыс, дорј6с-  
ны германйјасас коммунист  
партия6с. Коммунист партија  
Германйаын воис-  
ныс пролетарият-п6в-  
сыс аслыс медбурвыныс6  
чук6ртан кад6. Сйј6 са-  
т6гыс пов6д6д6 буржу-  
азнеј строј6с. Сы-понда  
буржуазия пукт6 став  
6б6с6 топ6дны, дуг6д-  
ны револютсиялаыс му-  
н6м6с6. Сйј6 к6с6д вйр-пй6  
п6дтыны пролетарият-  
лыс воадыс6—Гер-

манйјасас коммунист пар-  
тия6с. Берлына событ6е-  
јасыс патк6дл6ны Германйјасас  
буржуазиялыс пролетариятк6д  
гражданскеј војна завод-ит6м-  
с6. Буржуазия аслыс отс6-  
выл6 боетис сотсиал-демократ-  
јас6с. Сотсиал-демократјас в6-  
лй палачјасын, провокаторја-  
сын-организаторјасын вйр кй6-  
т6мын мај-дырјй. Госуларст-  
веннеј влаотк6д да сотсиал-  
демократјаск6д тышка6-  
г6н пролетарият кујйм лун ку-  
тис ас-улас Берлына улчјас-  
с6. Нај6 в6чалисны беррйада-  
јас, верма6йсны н6н6мыс пов-  
т6г. Полйтическеј забастовкај  
кутчы6йсны Берлынын 25000  
морт да провинтсияын 50000  
морт6с уна6н.  
С6мын-п6 тај6 мајса со-  
быт6ејасыс револютсиялаыс  
мун6мысл6н завод-ит6мыс-на.  
6нй-п6 с6мын вынным6с-на чу-  
к6ртан, с6мын вй6далам-на  
револютсия-дор мун6ејасыс  
вынс6. Воас револютсиялыс 6з-  
јан кад.

## ПЕРВОМАЈСА 6ЕМОНИРАТ- СИЈА МОСКУАЫН.



6емонстратсия-вылын зев уна  
планат-макетјас. Картина - вылын  
планат-макет - прогулщйк6н ра-  
6ејтанторјас.

## Уна перемена6н ужавны вужисны 1430 6кт.

ИЖЕВСК. Вотскеј областын  
пома6ис тувсов к6ча му пере-  
мена јукл6м (передел). Обла-  
тас јукл6м6мыс мунис 40 %  
в6л6тас. Вужисны уна пере-  
мена6 1430 6ктын. 6тутв6ма  
колхозјас6 да машиннеј т6ва-  
ришествојас6 400 6кт-сајас.  
Јона зйлысны јукл6м6н г6л-  
јас6с топ6дны, нај6с пов6д6-  
л6ны в6лй, в6чал6ны кулакјас-  
дор мун6ејас-п6всын собрanye-  
нејас. Мук6длаас ве6г вын6н  
завод-итисны воасаны. Куш  
6тй уездын в6лй 15 показ-  
тельнеј суд.

## Крестана 6ет6ны наыс госуларстволы.

Кйев. Уна 6ктјасын соб-  
рачьејас - вылын крестана  
шуисны 6етны госуларстволы  
став лйшнеј наанс6. Ваеыл-  
новскй рајонын мај т6лыс6а  
наанс6 чук6ртан планс6 п6рт6ма  
ол6м6 112%-выл6-нын. Бор-  
бјанкй 6ктса крестана шуисны  
6етны 50 тонна наанс6 да за-  
вод-итны ордыены мед буре  
наанс6 заготовка нуб6д6м-выл6.

## ОТСАЛАМ ГЕРМАНИЈАСА РОБОЧЕЈАСЛЫ.

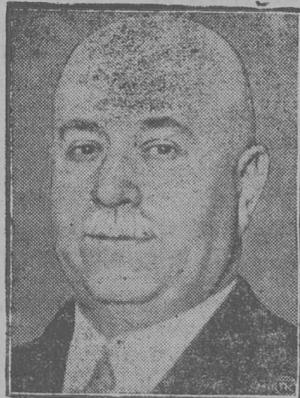
Артемовск. Округвса ужа-  
лыс ј6з чук6ртисны мај 1-ја лу-  
н6 вй6м робочеј с6мјаслы отса-  
л6м-выл6 58 оурс шајт. 66м чу-  
к6рт6м пыр-на мун6.

Харков. Украйнаса СНК  
шуис бйр6дны лыф6дны-  
гйжны кужт6м Украйнаын  
локтан кујйм во6н.

## СОТСИАЛ-ДЕМОКРАТ Т6СЕРГИБЕЛ ТУПКИС БАРА КОММУНИСТ ПАРТИЈАЛЫС ГАЗЕТ.

Револютсиялы паныд мун6ејас дорјоны  
сотсиал-демократјас6с.

БЕРЛЫН. Берлына полйтс6-  
президент, сотсиал-демократ  
Тсергйбел бара дуг6дис комму-  
нистјасыс „Роте фање“ газетс6  
леадыс 4 вежон-кежл6. Важ6нжык  
тупкыл6м-б6рын „Роте фање“ га-  
зет у6итис петавны с6мын 2-3-ые.  
Мај 24 лун6 петан номерс6 зев  
горша, ужыд интерес6н робочеј-  
јас лыф6дныс: С6нй-ж6 уна газет-  
јас вежыда лйб6 кыш6дл6м6н  
в6лй щ6дк6ны „Роте Фање“ газет-  
с6 тупкыны зйк6д. Мед-нын јона, в6лй  
щ6дк6 „Роте фање“ газетс6 туп-  
кыны Християнскеј профсојузјас-  
л6н газет „дер д6йчер“. Тај6 га-  
зетыс шуб6: „Роте Фање“-п6 пе-  
рвој тупкыл6м-б6рас „н6тй 6з т6рк-  
оав“ да вай6д6 кымынк6 газет-  
ыс выфержкјас. „Роте фање“  
газет „тупкыл6мыс коландунс6 пет-  
к6дл6м-куча“. Кол6-ж6 танй инды-  
ны: выфержкјас6с боетма6е  
сотсиал-демократјас-выл6 чорыд  
критикаыс. Сотсиал-демократиче-  
скеј партијал6н „Форверст“ газет  
шуб6 коланабн м6дыс газетс6 туп-  
кыны „Роте фање“-п6 зев-нын  
чорыда чуксала нуб6дны револю-  
тсия уж-да.



Т6СЕРГИБЕЛ  
Берлына полйтс6-президент,  
сотсиал-демократ. Та-щ6дк6м-6ер-  
тй мунисны полйтсала6н уелав6м  
робочејас-выл6 да нај6с вйјалисны.

## договор л6е6дт6г буре вуза66м оз ладмы.

Прага. Колан во в6лй л6е6д6ма  
Советско-Чехословакйјасас торговеј  
палата. Таво сенй мунис бидвоа  
собрачье. Резолутсияс шуб6ны,  
Чехословакйя-п6 СССР-к6д буре  
т6ргут6м6с нуб6дны 6н6д - на 6з-

вермы, т6ргутан договорыс на-  
к6д абу-да. Собрачье щ6дк6 Чехо-  
словакйјасас торговеј палатал6н тсе-  
нтралнеј правленнеыс регыдык  
помавны СССР-к6д т6ргут6м уж  
нуб6дм-кучаыс т6дмал6м6с6.

## Нанкинса правительство оз ну6д Сун-Јат-Бенлыс щ6дк6тмјас6с6.

Сун-Јат-Бенлыс гортс6 вуж6д6г6н в6лйны ужыд  
мйтинјас.

Мйтинг-вылын 6орныт6ејас паныд сувтисны нанкинса  
правительстволы.

ПЕКИН. Мај 25 лун6 асыв-  
нас тсеендралнеј парк-дорын  
в6лй зев ужыд мйтинг студент-  
јас организатсияс6л6н да ро-  
бочеј организатсияс6л6н. Мй-  
тингс6 в6лй в6ч6ма Нанкинса ор-  
ганизатсияс6л6н. Сун-Јат-Бен-  
к6д пр6шшјатч6м-куча. Сту-  
дентјас организатсияыс пред-  
ставитель чорыд кыв вй6талис

Националнеј правительстволы  
паныд, сйј6 правительствос6  
шуис незаконнеј6н да реак-  
тсионнеј6н. Сйј6 паныд сувтис  
гоминдан партијаыс револю-  
тсия-д6р сулалыс шленјас6с  
в6дл6мды. Мйтинг-вылын унабн-  
на 6орнытисны револютсия-дор  
сулалыс гоминданса шленјас-  
п6всыс.

## С6мын кыв вылас ужал6ны Сун-Јат-Бен вел6д6м- бертй.

Америкаса газет „Пејпн  
Лйдер“ лепт6ма со куш6м  
сорны: „Националнеј прави-  
тельство-п6 вывты-нын лышкы-  
да, 66м6с н6тй жалыт6г л6-  
6д6с Сун-Јат-Бенлыс гортс6  
Нанкин6 ну6м6с. Та6ч6т6-п6

с6мын важ6н императорјас-  
дырјй Китајын лышкытисны.  
Газет гйж6: Та6с6-п6 в6ч6-  
ны, медым лов6д6ны сылыс  
идејас6, а збылылас6 сылыс  
медколана идејас6с6 боко  
вешт6ны“.

# Војвы в Крај - куза.

## Војвы в Крајса да сетчө пырөм округјаслөн граңичајас.

Војвы в Крајлыг җерриторіјасө колө паскөдны.

Војвы в Крајса организационнеј комитетлөн шуөм.

Војвы в Крајса пландөвөј Комиссиаи председателлыг Тсетлөн јортлыг Војвы в Крај граңичајас, округјас да рајонјас лөбөдөм-јылыг доклад кывзөм-бөрын, ВЦИК-бердса Војвы в Крајса организационнеј комитетлөн пленум шуис:

**Чорыда паныд сүвтыи Нижегородскеј Округитетлыг проекты Луныг рајонсө Северо-Двинскеј губерныг Војвы в Крај-улыг торјөдөм-куза.**

Шыаыи ВЦИК-ө Војвы в Крај-бердө со кушөм рајонјас өтлаалөм-јылыг: Галычскеј, Бујскеј (Коровинскеј да Мальвинскеј вөлөтјас-кыңы), Солгалычскеј, Чухломскеј да Кологривскеј ујездјас, Костромскеј губерныг; Коми Пермјатскеј округ да Вырөбөскеј рајон Уралса областы; Кіріловскеј (Вонемскеј вөлөт-кыңы), Ныколско-Торскеј да Петропавловскеј рајонјас, Череповетскеј округы, Леңинградса губерныг; Первомајскеј рајон Ярославскеј губерныг, Слудскеј вөлөт Вяткаса губерныг, — ставыс сен 752100 морт олыг.

Војвы в Крајса өнја граңичаи лөбөдны 4 округ Кардорса-тсентрыс Кардорын, Нандомса-тсентрыс Нандома стантсјаи, Вөлөддаса-тсентрыс Вөлөдданы, Северо-Двинскеј-тсентрыс Уотугын да Коми область, автономнеј областса правајаси — тсентрыс Сыктыв-карын.

Округјаслыг граңичајасө лөбөдны со кыңы: Кардорса округ—өтүвтө Кардорса, Онежскеј, Меченскеј ујездјас, Уөтважскеј, Кургомінскеј вөлөтјас да Кітскеј өөлсовет Шенкуркса ујездыг.

**Нандомса округ**—мукөд вөст-јасө Шенкуркса, Кардорса ујезд-јасө, Каргопольскеј ујезд, Вельскеј ујезд (Тавреингскеј вөлөт-кыңы), Ротковетскеј, Кремлевскеј вөлөт-јас да давидовскеј өөлсовет Іавенгөскеј вөлөтөи Кадныковса ујездыг да Зајачеретскеј да Мінскеј өөлсоветјас Спаскеј вөлөтөи, Төтмаса ујездыг.

**Вөлөддаса округ**—Вөлөддаса ујезд, Кадныковса да Төтмаса ујезд-јас (Нандомса округ өүјөм вөлөт-јас-кыңы да Брускеј өөлсовет-кыңы), Бережно-Слободскеј вөлөтөи, Төтмаса ујездыг.

**Северо-Двинскеј округ**—Северо-Двинскеј губерна да Брускеј өөлсовет Төтмаса ујездыг.

**Коми автономнеј область**—Коми область ставнас, Печераса ујезд да Пысскеј өөлсовет Кардорса губерныг. Рытја-вывса граңичасө Кардорса губерна да Коми область-костыи лөбөдны Индого губасаи асывлун-вылө вескыд вөдөи Индого у-јувјасөд, сөсөи сөсөа рытја-лун-вылө Меченса ујезд граңичајасөд, вескыда Сульскеј Виска-ју вөмөд.

Војвы в океанса да Белеј морса дјасөи управленнесө лөбөдны Крајсполком-бердын. Дјасө: Моржоветс, Сенгејскі, Зелентсы, Долгөј матерыкскөд чорыда јитчөм-пөнда торјөдны дјасөи управленнесөи да өтүвтыи Моржоветсө Меченскеј рајон-улө да мукөдјасө јапан рајонкөд Коми область-улыг.

Костромскеј губерна-улыг Војвы в Крајө өтүвтыи шуөм территорияг лөбөдны торја округ, тсентрынас Галычын.

Пленум өшкіс рајонјас - вылө јуклөмсө, Рајонјасө, көн өөлсоветыс 25-ыг уңжык, шуөма выл-пөв вөдлавыи өөлсоветјасөд гырөбөдөм-куза. Коми областын пышкөссө рајонированне-куза проектсө пленум вынөдөтс.

Пленум шуис коланторјөи Коми область-пышкын лөбөдны торја Печераса округ, Коми область кыпөду-улыг. Печераса округлыг тсентресө, индас Коми исполком-ачыс.

Пленум шөкитс Оргкомитет прөдлөумлы вынөдөны календарнеј план рајонированне нүбөдөм-куза да тeryбжыка нүбөдны рајонированнесө округјас да рајонјас лөбөдөм-куза.

Рајонувса исполкомјаслыг да өөлсоветјаслыг правајасөд паскөдөм вөсна пленум шөкитс губернаувса да областувса исполкомјаслыг ыстыны улысса организасө буржык ужалыг-јасөс.

**Өтүвјөн Војвы в Крај-көд кыпөдөм өвмөс-нымсө, өдөдөм мунөмнымсө сөтсализмө.**

**КАМА-ПЕЧОРА-КОСТ КАНАЛ. ВА ТУЈ ПИКӨДӨМ КЫПӨДАС ПРОМЫШЛЕННОСТ, ДОНТӨМ-МӨДАС ВӨР ЛЕЗӨМ, НАН ВАЛӨМ ДА СІЗ ВОЗӨ.**

**Мөскуа.** Электроплан заводанне-вылын инженер Јогансон вөчис доклад Кама-Печора кост ва туј-жылыг. Ва тујсө чөйтөны вөчны канал көд-јөмөи да гырыг плөтөијас лөбөдөмөи. Кама-Печора ва тујыс дөнтөмөдөс вөр лезөмсө Печораса да Колваса јујас-гөгөр, поңны кутас вөрсө нуны лунвыг рынојас-вылө, јонжыка позас вөрсө нуны улыс Печора-пыр, Печораса крајө колан прөдуктајас лөбөдөмөи вөчны, отсалас промышленност кыпөдны да колонизатсјаы. Ыжыд водохранлышче вөчөмөи јонжыка позас парекөдјаслы ветлыны Каматі да Печораті. Сы-пөнда Кама-дорын өд-зас калынеј да металургыческеј промышленност, вөр кылөдөм да нан нүбө. Тајө водохранлышче-пөнда-ыс-жө позө вөчны гидроэлектростансјајас Колва-вылө. 36 еурс кловатт вына-өс да Печора-вылө. Тајө стантс-јајасө вөчөмыс сувтас 80-100 мильон шөйт. Электроплан шуис Камско-Печорскеј ва тујсө јона колан-наб да леңис таво сы-вылө 90 еурс шөйт.

**Об-ју, көрттујөн јитөм, бетас ыжыд полза.**

Главлөсбум шыөдчөс Наркомпуто изыскаңнејас да экономика, боксаң обследованне нүбөдөм-жылыг Обөс (Іртышкөд өтлазанөнтө) көрттујөн өтлаалөм-куза. Тајө көрттујыс јона отсалас вөр промышленностлы, өнөң вөрсө вөрчөд-лытөм местајасыг Іртыш да Об јујас гөгөрыг отсалас вөр леңны. А сетыг вөрсө леңны тајө вөјасас колө-нын-жө заводөны. Главлөсбум шуөм-сөртө, 480 километр-куза көрттујсө вөчөмыс сувтас 50 мильон шөйт. Көрттујсө вөчөм-бөрын көсөјны Іртыш ју өванө лөбөдны ыжыд җерөво-обделочнеј комбинат прөдуктсјајасө сылыг пышкөссө ры-нокө леңөм-вылө.

## Пуктам став выннимөс вөр кылөдөм-вылө.

Кылөтө час-кежлө оз ков лычөдлыны вөр кылөдөм ужсө, а вөчны сизі, медыи ордыны ва јамөмсө. Вөр кылөдөм-ныг сөсө телеграммајас.

**Вөр пурјалөм - кылөдөм мунө бура.**

**Мылдин рајон, мај 25 лун.** Вөр кылөдөм да пурјасан уж мунө бура. Печера-јуын заводөитөм пурјасны. Пөч-јуын мунө молыөн 13487 кер, Ширја јагыи 2211 кер, талун уңжыкыс воис запанө.

**Турја рајон мај 26 лун.** Весланкаын пурјасөм помаөд, лөбөдөм мөдөдөны возө. Весланка ју-дөны лөта пурјас вөчөны, тајө лунјаснас өткөс мөдөдөм. Разөдөм кер чукөртөм помаөд. Јөмваын вөр разөдөм ез вөв. Мукөд јујасыи вөр кылөдөм мунө бура.

**Ужалыгөс лөктөны бөр.**

**Ношоль рајон, мај 27 лун.** Бөрја 5 лунөи ва јамөс 2 метр да 60 сант. Зөв көңыд. Көңөм-вөсна пурјасөм сувтис 7 луныг уңжык, ужалыгөс лөктөны бөр. Медыи оз комы молла вөр көшөлјасөи петкөдөм Лузјө. Көймөд лөта пур да кујим рада шпал—Вөдөма Абјачө-улыи заводөитөны комыны, мерајас прөмитөма, јона полөмјас абу, лөп пурјавны өткө радөи. Кык лунмыгөи заводөитөм пурјас кылөдөны јөзөи (самосплавөм). Лөта пурјас аскө мөдөдөм, өткөс јөзөи, мөдөс парекөдөи.

## Огө сетөј торкны вөр кылөдөмсө.

Вөр кылөдөм заводөитөныгөи јујасыи зөв өдјө ва өдөм-вөсна вөліны полөмјас катөщејасыг да молыөн кылөдөчигөи вөр разалөмыг. Ои вөр кылөдөм-куза медвоңда уж-јасыс помалөма-нын вөр разалөмсө быдлаын ырөдөма. Очерөд-вылын сулалө зөв ыжыд мөг—пурјавны став вөрсө кылөдөчан јујас вөм-дорын, сөсөа мөдөдөны возө транзитнеј тујөн.

Зөртөм поводөда - вөсна јујас мөдөсны јона өдјө јамны, сјө, кың шуасыи, кыпөдө угрозө—јујас вөм-дөрын вөрыс вермас комыны, колны берөгө. Вөктым ју-куза, көнөи ем 75.000-кымын пу, пурјасөмыс заводөитөма зөв-на неважөи, пурјалөма ставсө сөмын-на 30%-гөгөр, а Сыктыв ју-жылын сөк-көстөи выс јамөс-нын метрөн-жынјөн. Сің-кө таөдјаө ва јамөгөн, өткымын лун-вој колөм-бөрын вөр коөмөм-куза полөмыс сін-воңын-нын, уңжык вөрыс пурјатөм да вөдөсө кылөдөны лөбөдтөм-да. Позө чөйтны, тащөм торјасыс өмөсө і мукөд јујас-куза. Тајө ставыс вөстөлө— возө-вылө

некушөма оз позө лычөдны вөр кылөдөмөи вескөдлөмсө, тајө уж-вылас тырөи мөи вөдөдөмсө.

Такөд шөщ колө јонжыка вөдөдөны Ежва - кивтыдса вөлөтөјасыг медалөм робөчөјас-вылө, кыңи мөј најө ужалөны, да мөј-да, а лока, не-кытчө шөгмытөма ужалыгөс-ыс на-костын тырыс өмөс. Мукөдыс кужөны кың-кө лунтырөн пурјавны 4 кер да песны 15-кымын нөр. Тајө ещө-на. Емөс со кушөм дөвө-јас; унаөи робөчөјас-пөвсыг җөбөсөи-тырјө мунөны гулајтны јагө да туленјас-моз уңы-ны гөж-воңын. Рајонса өт-ветствөнеј прөдставителјас ужалан кадө сулывлөсны вөрын гөж-воңын уңыг комын мортөч.

Тани вөјөдөм фактјасыс бура петкөдлөны пөбөшөи наөи уж дөи мунтөмлыг көвтөмлунсө. Сы-вөсна став кылөдөчан ужсө возө кад-кежлө колө вөштыны өдөлнеј сөвөмаөи мынтыөм-вылө. Сөмын сөкөкөи позас ырөдөны тащөм-нога ужалөмсө, лөдыралөмсө.

Н.

## Төпөдөј уң торкысө!

**Ношоль рајонын тувсавны** петөсны 2 еур да 150-кымын морт. Мај 14 лун - кежлө 85% вөрыс вөлі пурјалөма-нын. Робөчөјас ужалөны бура, шуөны: заводөитөм-кө-пө, өтө кер татчө огө-нын колө кылөдтөг. Сөмын өтөлаын,

Очерка кавөшче-вылын шуа-сөны, дөнтөм-пө ужыс. Најөс ставсө шыөдөдө озыра олыг Оөип Туголуков. Колө өскө вөлі сјөс неуна төпөдышт-ны.

І вө - Печөа.

## Вөчөмө өм кассаө.

Одјуса вөр кыскалыгөс 9 морт апрел 3 лунөи пуктөс-ны сөм чөжан кассаө 23 шөйт да 85 ур. Тувсалөмыг рөш-щөт бөстөгөн нөшта-на көсө-

ны пуктыны. Мукөд тувсальгөс, вөт-чөј тајө јортјас бөромыс! Габов Вака-Ольш. Вөер вөд. Гөиө өит. Куаөиди у.

## Бөстөј җертифкатјас. Җертифкат прөст өм зөв бур вөзанөи, сетө ыжыд дөкөд.

Җертифкатөи шуөны гөсударствөи лөдөм тсөненөј бумагаөыс. Җертифкатсө лө-чөма квајт во-кежлө—1927 вога август 15 лунөи 1933-өд во август 15 лунөң. Җертиф-катјас лөдөма 5 шөйт да 10 шөйт.

Җертифкатлөн дөныс лө-чөм лунөаңыс пыр сөдө: пер-вој воас сөдө 5%, мөд воас 5%, којмөд воас 6%, нө-лөд воас 6,25%, вөтөд воас 6,40%, квајтөд воас 6,54%. Прөчөнтыс кајө сложнеј. Быд вожын-мыгөи кајөм прөчөн-тыс өтлаалө капитал-дөнас да вөдө прөчөнтыс кајө шөщ вөз-өд прөчөнт-вылас, прөчөнтис-вөдө прөчөнт сөдө. Таң прө-чөнт начөлајтөмнас җертифи-катлөн дөныс воңыг-вөдө сө-дө, зөв өдјө быдмө, 6 воас 1933 во август 15 лунөң кы-кыжда лөб, 5 шөйт җертифи-кат-вылө гөсударствөи кутас мынтыны 10 шөйт, 10 ш. җертифкат-вылө 20 шөйт.

Җертифкатјас вузасөны быд өм чөжан кассаи, сө-жө пошта-вывса өм чөжан кассајасын, банк јукөдјасын, да сөң вөдө. Сөм чөжан кас-сајас, банк јукөдјас, җертифи-катсө вузалөны торја табль-тса-сөртө, көнөи дөнсө петкөд-лөма быдлун-кежлө торјөн.

Җертифкат кутыгөс-ор-дыг бөр бөстан - дөныс өнөи вежөс. Правөтелство поста-новленне-сөртө („Извөстја“ 1929-вога феврал 23 лунөа 45 №) 1929-вога март 23 лунөа өм чөжан кассајас, банкјас, пошта јукөдјас кутасны бөстны җертифкат кутыгөс-ордыг җертифкатјассө со кушөм дөнөи:

1930 во август 15-өд лунөң 5 шөйт җертифкат нөбө-сө 2 урөн дөнтөгжык банк-јасөи, кассајасөи вузалан-дө-ныс; 10 шөйт җертифкат—4 урөн дөнтөгжык. 1930 во август 15 лунөаң 1932 во август 15 лунөң 5

шөйт җертифкат нөбөсө кутыгөс-ордыг 3 урөн дөнтөгжык индөм вузалан дөныс, 10 ш. җертифкат дөнтөгжык 6 урөн.

1932 во, август 15 лунөң 5 шөйт җертифкат нөбөсө дө-төгжык 4 урөн, урчөитөи ву-залан дөныс, 10 шөйт җер-тифкат дөнтөгжык 8 урөн.

Җертифкатсө лөбөј кадө бөстөны җертифкат кутыгөс-ордыг өм чөжан кассајас, банк јукөдјас, да сөң вөдө.

Җертифкат і тајө поста-новленнесө лөчтөң дыр кутыгөс-ордыг сетө вөлі ыжыд дө-көд 12 прөчөнтыг уңжык. Сөрт, бөр-кө вузалан җерти-фкаттө бөстан лунас—5 шөйт җертифкатыг бөстан вөлі убытка 6 ур. Мед убыткасө он бөст, җертифкаттө колө вөлі вөңны төлыгыг дыржык да вөлітөи вузавны.

Өнөи ковмас-кө җертифкат-сө пыр бөр вузавны, убытка-ыс вөд сөмын 2 ур, да сја-жө нөбөи лунааңы сөкөиөд вө-ңан 14 лунөаң 19 лунөң да бөр вузалан, некушөи убыт-ка-нын оз лө. Җертифкаттө өм чөжан кассајас бөстөны вөңны дөи бөстөгө. Л—и.

# Јонжыка візодламөј асвөлаа обшествојас-вылө

## Јонмөдам СССР-лые доржыган вынсө.

### Выл бјуро буржыка кужис котыртны ужсө.

Гельбса (Јемдін у.) Осоавиахим јачејкаын феврал төлөсөз ужыс пөштө ез мун. Ујездывса Осоавиахим советсетлис заданье чукөртны 60 шайт да чукөртөмаө вөли сөмын кык шайт. Сіјө төлыгас бөрјисны выл бјуро да ужыс төдчымөн бурмис. Онөз разөдөма јөз-костө Осоавиахим 3-д лөтөрејалыс 50 белет; сузөдөма „Красноармеец“ да „Авиация и химия“ журналјас. Јачејкаса сөм-вылө лөсөдөма мелкокалибернеј виңтовка да передвижнеј химическеј лабораторја. «Комі морт» стрөйтөм-вылө чукөртөма 66 шайт, дај мучкасса крөстана сетисны 2 шайт да жың.

Онө јачејка лөсөдөчө вөчны тир да лөсөдны военнеј кружок; чукөртөны сөм сузөдны противогаз да осоавиахимскеј библиотечка. Онөја ыжың мөтөн јачејка ас-вогас пунктө—унжык нывбабаөс кыскыны шленө да лөсөдны санитарнеј кружок.

### Осоавиахиметс. Төдмасөны военнеј ужөн.

Вічін вөл. (Сыктыв у.) Катывпом-өктса том јөз јона интересүтөны военнеј ужөн. Военнеј кружокын ужнас вөскөдлө Гөрр арміяыс вөм јорт—А. І. Пельменов. Выдыт сіјө чукөртө ас-дinas том јөзөс да велөдө, кычө колө кюсаны война-дырјы да мучкөдтор. Сің-жө Пельменовыд лөсөдөс Осоавиахим јачејка.

### Чукөртөма сөмын-на 41,8%-мында.

Кулөмдін ујездын самолөт „Комі морт“ стрөйтөм-вылө сөм чукөртны бөстөчисны зөв өөрөн. Онө тајө ужыс унжык вөлөстјасас мунө бура. Сөтөм заданьесө медвөз чукөртисны шөјнатгыса да мысса Осоавиахим јачејкајас. На бөрсө вөтчө помөсдінса јачејка. Откымын вөлөстјасыс өөмыс нөтө-на өз во.

Ујезд-паота өнөз чукөртөма заданье-сөртө 41,8%, лөбө 1045 шайт.

### Кулөмдін усөвет осоавиахимса секретар-Розе.

Удөраын Осоавиахим јачејкајас унмөвөмаө. Осоавиахим јачејкајас Удөраын (Јемдін у.) ужалөны лөсөдөма јачејкасө, сөмын ужыс абу і мунлөма. Воңа секретарыс—став феласө сөтөма воңа төлас өтө комсомолчлы да сіјө уж-јывыс нөндө абу мөвпыштлөма. Ујездыс вөм индөдјас лөк-нөгөн шыблалөма папкаө, абу і лыфывлөма, шленскеј взносјасө абу-жө чукөртлөмаө.

Вөлөстас уна морт вөдөтөны шленскеј белетјасө, сөмын өз төдны код-ордын колө зарөгистрөјутчынысө.

Јөртымдінны сің-жө ужыс өз мун. Секретарас өскө партјачејкаса секретар вөлөма-да уж-пондаыс абу і төждычөдөма.

Сөлдінса осоавиахим јачејкаө военнеј литература некущөм өз во. Сөсөма өктјасын абуөө военнеј кружокјас.

Ташөм ужнад Совет-Сојузтө он доржы. Лыфывсан керкајасө өнө уна ысталөма военнеј нөгајас да плакатјас. Колө лөсөдны быд лыфывсан керкаө военнеј пелөсјас да том јөзөс котыртны военнеј кружокө. Ужнас вөскөдлыны колө кыскыны Гөрр арміяыс вөм том јөзөс. Косланын кык отпускник лөсөдисны военнеј кружоктө да том јөзкөд сузөдисны виңтовка да военнеј нөгајас.

Јанг.

## Виңтовкајас да противогаз вөсшөрө кујлөны.

Абјачөј вөл. (Сыктыв у.) Осоавиахим јачејкаын ужыс мунө зөв өмөла. Бјурөса шленјасыс өз төдны, уна-ө јачејкаас шленыс. Јачејкабердө лөсөдөма кык военнеј кружок; өтөыс Калинин өктын, а мөдыс вөлөстас. Ем өскө вөлөстөса кружокас кык виңтовка да противогаз, сөмын вөсшөрө кујлөны.

Колө буржыка ужсө сувтөдны. А. С.

## Радио комі өктјасын.

### Мыјла торкөывлө радио, таңтө регыд жуғласас.

Уна өктјасө-нын лөсөдалөмаө радио, сөмын кужтөгыд вөдөтчөгөн апаратыс регыдөн торкөывлө. өктјасын озна бура төдны, кычө колө вөдөтчыны радио апаратөн. Сөсөма батарејаясыс регыдөн коомбны да ковмас сузөдны ылыс. Та-понда радиөнд дыр сулалө ужавтөг.

Мөдым өктјасын вермисны буржыка пунктны радиөбн вөдөтчан уж, та-могыс колө вөдөчлыны женөдик курсјас. Сөсөма Обсојузлөн колө вајны вузалөм-вылө радио частјас, дај батарејаяс ыставны щөщ рајконтөрајасө, лөбө коперативјасө, мөдым запасыс налөн өз бырлы.

Сің-жө, ме думыс, колө „Југыд туј“ газет-бердө лөсөдны „радиө пелөс“ да сыпыр сетны индөдјас, кычө колө ужавны радио-бердын, вежлаоны радиолюбительјас асланыс ужөн да с. в. Откымын рөч газетјасын өскө ем радио пелөсыд-да, өктјасад өз сузөдавны, а „Југыд туј“ газетид быдлаын ем, дај гөгөрво-анажык комі кывја гөжөдыд лөб. Н. Турнын.

### Сөтасны оз-нө өөмсө?

Көјгөртын (Сыктыв у.) вічму да вөрын ужалан сојузса шленјас кык во-сајын конференція-вылын шулисны сетны, Гриваө радио лөсөдөм-вылө өөм 200 шайт-гөгөр, сөмын көјгөртса рајрабочком өнөз-на өөмсө өз сет. Гриваса рабөчкомса шленјас (пырөны көјгөртса рајрабочкомө) да вөрын ужалысјас өтчыд шыөдчылисны-нын, мед торјөдыштасын мыјкө-мында өөмсө кулфондыс, сөмын вөча налы нөмтор өз і воы. Онө шленјас дөзмөмаө, кулф фондө-пө ужалан доныс бөстөчисны өтө прөцент да жың, аотсавны өз мөвпавны—шубыны.

Кад-нын көјгөртса рабөчкомлөн асыс шубөмсө олөмө пөртны. О. л. п.

### Радиөсө сувтөдөмаө өкт помас.

Ужга вөл. (Сыктыв у.) воис радио да крөстана јона вольывлөны кывзыны. Пөрыс јөзид радио-тө абу-на адчы-лөмаө да јона шенчөны. Сөмын өтө-тор абу бур. Радиөнас ужалымыс олө өтар өкт помас да сетчө і сувтөдисны радио столбјасө. Вөлөст-шөрас-кө өскө лөсөдисны-исполкомө, јөзыс унжыкөн вермисны кывзыныс-воыны.

Гелькор.

## Комі өктјас зумыда мунөны возлаң.

Гөл да шөркөд-дөма олыс крөстана өтувтчөны төварішщөствојасө, артельјасө, Сөтамөј налы ыжыдчык отсөг регыдчык лөбөдны өтувја овмөсјас.

### Гөл јөз-понда өз төждыны.

Пожөгдін (Пожөг вөл., Кулөмд. ујезд) өктын машиннеј төварішщөствөса озыржык шленјас јона ыждадөны гөл шленјас-вылын да өз прөмитны гөптө төварішщөствөас. Таво гөла олыс Јерем-Павел вөзјыслөма да шубөмас мөјан-пө тыр-нын шлен лыдыс, колө-пө сөмын 50 шлен, а мөјан унжык-нын. Төварішщөствөас ужнуөдысыс Олөксан-Іван, озыра олыслөн пі, ужсө өмөла нуөдө. Арнас вартөмаө машинөн өтка-өтка озыра олысјас, вартөм-бөрас машинөсө игналөмаө да некодлы абу сөтөмас, гөл шленјаслы лөма вартны кибн. Мед көтө помөсдінса агроном лі кодкө мөдө лі відөдлісны тајө төварішщөствө-вылас.

Гөл морт.

### Выл местаын вылног овны көсјөны.

Тыдорын, Ајкина вөл., Јемдін у., организүтчөс выл местаө овмөдчыны мунысјаслөн төварішщөствө. Төварішщөствөас пырөс 14 крөстанин. Најө мөдөны овмөдчыны Пөчөраө. Таво гөжөм-жө морт 5-6 мунас сетчө вөдласны, овмөдчан местасө корөны. Выл местаө мунысјас көсјөны выллаас вічмусө ужавны өтувјөн, гідна-карта өтувјаөс вөчны. Төварішщөствөө гөжөсјас ставыс гөл јөз. Выл местаө овмөдчыны налы ковмас јон отсөг колхозбјурөган да мукөд организатсјас-ган.

Одөнтөсов.

### Машинајас лөбөдны өтувтчөны.

Жөжімын, Кулөмдін у., организүтчөс машиннеј төва-

рөшщөствө. Пырөс 16 морт, унжыкыс гөл вөјтыр, мукөдыс шор пөлөс олысјас.

Перө.

### Пузласа машиннеј төварішщөствөлөн чужөм-баныс.

Помөсдін вөл, Кулөмдін у., ем пөчөнок Пузла (40 клм.-сајын). Сенө 16 олыс. Танө ем машиннеј төварішщөствө, сенө ставыс озыра олысјас. Төварішщөствөыс сузөдөма уждысан төварішщөствө-пыр вартан машина, да машина-дinaд гөл јөзтө вөсөг матыстчыныс өз лөчны. Сөсөма бөрас кычкө кык гөл крөстанинлы сетлөмаө-жө вартны кык доныс.

Төдлісны өз-нө помөсдінса исполкомыс ра партјачөкыс, кодјас өтувтисны да мыј өнө најө машинанас вөчөны?

Нода.

### 267 шайт таргајтис.

Кужын, Кулөмдін у., с. х. төварішщөствөса прөкадшөкү-јим төлыөбн лөтајтөма 267 шайт сөм. Корам өтувја сөм таргајтысө чорыда мыждыны.

Јөс перө.

### Көвтөм јөзөс вөсалім.

Важгөрт вөл. Јемдін у., ем машиннеј төварішщөствө. Сөтчө пыравлисны шленө 25 морт; на-пын вөліны і кулакјас і салөмшөкјас, і озыр јөз. Онө став көвтөм шленјасөс вөтлісны да колө 13 шлен.

Н. П.

Комі ужалысјас, өтувтчөј коммунист партја бердө! Лөптөј өктса овмөс! Бурмөдөј коператсја!

## Колөны төварішщөскеј судјас.

Нарсудө уна фелө лөктө зөв зөла вөпросјас-куча. Візөдлан фелөјасөсө да жуалан асыд, мыјла-нө кущөм-сүрө өмөлік торјаснас судсө тыртөны? Ас-костын јорт-јорткөд сөрнитөмөн тырыс нөлуки фелө пөчө бырөдны. Онө робөчөј јөз да учреждөнысјас-са бура гөгөрвоыс служакјас чорыда бөстөмаө зөкөз бырөдны ас-гөгөрвоыс нөлуки-јасө, бурмөдны аслас колөктивын олөмсө, мөдым өскө јорта-јортлы паныд не мунны, а өтувјөн бура ужавны.

Мөдым бурмөдны, чорчөдны нөлукијаскөд вермасөмсө, мөдым регыдчык кущөм-сүрө зөла прөстүпөкјас вөзөкөжлө помавны, правөтельство аслас шубөмын, јул 24 лунын 1928 воын, (пост. ВЦИК и СНК РСФСР от 24 VII 1928), щөктөма кущөм-сүрө учреждөнысјасын да лабрөк-заводјасын лөсөдавны төварішщөскеј судјас. Тајө суд бөрјөсөбө собранье-вылын; шуам көв, топографјаын ужалыс јөз асланыс собранье-вылын бөрјөны төварішщөскеј судө өтө јуралыөс да кык өчөреднеј

засөдательјасөс. Кымын засе-датель колө, сіјө ачыс собранье-ныс шуас. Налөн ужалан стрөкыс квалт төлыс. Тајө суд вермө вөдлавны зөланөк фелөјас, со ташөм-кофөс: кывјөн, лөбө гөжөмөн өбөдөтөм, сөмын кор тајө фелөјасөсө өз пөч индыны 159 да 160 ст. Уг. Зак. Чук. да кор өбөдөтөс мөртгыс да өбөдөтөмыс өтө местаын, өтө учреждөныс-ныын, лөбө прөдпріавіеын төварішщөскеј суд ыстөны народнеј судө. Төварішщөскеј суд сің-жө өз вөдлав сөщөм фелөјас, кор ужалөны. Уголовнеј фелөсө сенө пөчө фөстсплінарнеј наказанье администратсја-ган сетны заданье выполнитөмыс да с. в. Судө фелө воны вермө өбөдөтөм мөртөан, дај өбөдөтөм мөртөслөн јортјасыс вермасны кыпөдны вөпрос суд-воңын. Суд-вылын фелө кывзыгөн өз ков некущөм офөтсјалногө. Фелөсө колө вөдлавны быд бөксаң да вөлөтө бөрја кыв шуны. Суд вермө сетны со кущөм нака-заньејас: а) шуны мыжа мөртлы, мед мөдыс ташөм фелөсө өз вөч, тајө шубөм (преду-

преждөние) пөчө кывјөн вөд-тавын, пөчө і протоколө сү-ны, б) пөчө јөз-воңын јанөдны, фөвөтны мыжаөс (общөствөнное порөцанө), пөчө штрапүтны 10 шайтөз да сіјө штрапсө сетны кущөм-сүрө общөствөненнеј организатсјалы: МОПР-лы, Осоавиахимы.

Төварішщөскеј суд шубө-вылө некытчө нөраоны өз пөч, сөлөн шубөмыс медбөрја. Сөмын прокуратура вермө фелөсө сувтөдны, адас-кө, төварішщөскеј судыс абу асыс фелө кывзөма, лөбө вь-вөтө чорыд наказанье сөтөма. Сек фелө сөтөө пырыс-пыр-жө народнеј лі мукөд судө.

Мөјан Комі областын төварішщөскеј суд абу-на не-өтө. Фелөјас налы кывзыны тырыс быдлаын өмөс. Уна јөзөс өбөдөтөны маверөтөмөн да быдөма лөк кывјасөн. Став фелөсө өз вермы нар-суд кывзыны. Сөмын сек, кор азыс робөчөј јөз да служакјас бөстөасын ас-костын чорыдыкык бур олөмтө вөч-ны, мөда-мөдлы нөлуки тор-јас вөчөмкөд вермасны, сек правөтельствоыс да партја-лыс ыжыд мөгјасөсө пөчө бур-жыка да регыдчыка олөмө пөртны. О. л. дөнтөсов.

